

Frida

BÁRBARA MUJICA

Strhující životní drama slavné mexické malířky
Nové vydání populárního biografického románu

me carno Frida

Bárbara Mujica
FRIDA

Bárbara Mujica

FRIDA

Přeložila

Ivana Muková

Copyright © 2001 by Bárbara Mujica
Translation © Ivana Muková, 2002, 2012

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-364-3 (papírová kniha)
ISBN 978-80-7359-975-1 (e-pub)
ISBN 978-80-7359-951-5 (PDF pro čtečky)
ISBN 978-80-7359-933-1 (mobi)
ISBN 978-80-7359-915-7 (PDF)

Maurovi s láskou

OBSAH

ČÁST PRVNÍ	9
KAPITOLA 1 FRIDO! FRIDO!	11
KAPITOLA 2 TANČÍCÍ FRIDA	25
KAPITOLA 3 PAJDAVÁ FRIDA	39
KAPITOLA 4 VÁLKA!	61
KAPITOLA 5 PŘÍPRAVKA	80
KAPITOLA 6 ŽERTÍČKY	108
KAPITOLA 7 OBOJŽIVELNÍCI	120
KAPITOLA 8 BEZVĚTRÍ	146
KAPITOLA 9 ODHALENÍ	152
KAPITOLA 10 PORUŠOVÁNÍ PRAVIDEL	158
KAPITOLA 11 17. ZÁŘÍ 1925	173
KAPITOLA 12 PORTRÉTY	185
KAPITOLA 13 NÁHODNÁ SETKÁNÍ A VAZBY	197
KAPITOLA 14 KONCE A POČÁTKY	215
 ČÁST DRUHÁ	 237
KAPITOLA 15 ŘÍŠE DIVŮ	239
KAPITOLA 16 REKVIEM	258
KAPITOLA 17 KDE SE ROZDĚLUJE CESTA	265
KAPITOLA 18 BOD OBRATU	291
KAPITOLA 19 MOJE SESTRA UMĚLKYNÍ	308
KAPITOLA 20 ÚTRŽKY	315
KAPITOLA 21 OTROK A PÁN	330
KAPITOLA 22 ZNÁMOSTI	343
KAPITOLA 23 ROZBITÉ PANENKY	363
KAPITOLA 24 AGNUS DEI	385
 Poznámka autorky	 409

ČÁST PRVNÍ

KAPITOLA 1

FRIDO! FRIDO!

Vím, co chcete slyšet, doktorko, ale je mi líto, že mne žádnou nechutnou zpověď nedostanete. Vy psychiatři jste všichni stejní. Chcete po mně, abych řekla, jak jsem jí pohrdala, jak jsem nesnášela, že je vždycky středem pozornosti, ale to se mýlíte. Ve skutečnosti jsem nesnášela, když se lidé dívali na mne, což se dělo často, protože, abych řekla pravdu, z nás dvou jsem já byla ta hezčí. *On* mi to řekl.

Jenže to není fér. Věřte mi, že vzdor tomu všemu jsem ji měla moc ráda.

Podívejte, pokud si vzpomínám, tak na mne byla vždycky hodná. Ochraňovala mě. Já k ní vždycky vzhlížela, protože byla chytřejší, nadanější. Já byla klidná. Ona temperamentní. Já hezčí. Ona možná měla jiný názor, ale... Chci říct, že si musela být vědoma toho, že se na mne každý rád podívá, i když se tvářila, jako že ona ne. Koneckonců hloupá nebyla. *On* vždycky tvrdil, že jsem skvělá. Byl to samozřejmě lhář, sladký lhář. Ale i tak mě rád maloval. Byla jsem jeho nejoblíbenější modelkou. Jí se nelíbilo, když jsem mu stála modelem, ale já to dělala i tak. Pořád. A nahá.

Fakt je, že to nebylo proto, abych se jí vyrovnala. Kvůli tomu jsem to nedělala. Ona měla svoje silné stránky a já taky. Ona byla chytrá. Já hezká. Ona hezká nebyla. Copak to šlo? Chromá dívka s knírkem a jednou nohou kratší? Někdy mě provokovala, ale to se dalo čekat. Mys-

lím tím, že ona byla ta bystřejší a já poněkud pomalejší. Ale ona provokovala každého. V tom mi nedávala žádnou zvláštní přednost, nebyla jsem žádnou výjimkou. Já nebyla nikdy v ničem výjimkou.

Nemyslím tím, že bych nevěděla, co dělám. To jsem věděla, ale myslím, že jí to bylo docela jedno. Byla divoká a přitahovala k sobě veškerou pozornost. Nějaká pravidla jí vůbec nic neříkala. Ani pocity druhých lidí. A tak jsem si řekla: Dobrá, když ona nebere na nikoho ohled, když si myslí, že je v pohodě cpát se dopředu, dělat si vždycky, co sama chce, a kašlat na to, co si myslí ostatní, tak já si z ní prostě budu brát příklad.

Tak vidíte, ona byla vůdčí osobností. Já ji následovala. Já vždycky někoho následovala.

Dám vám příklad. Ptala jste se mě na dětství, tak vám to povím.

Stalo se to kdysi dávno, když jsme ještě byly malé. Je to už hodně dávno, ale já si to pamatuji tak živě, jako by se mi to úplně vyrylo do mozku. Víte, i já jsem umělkyně. Nechci tím říct, že bych byla umělkyně jako ona, to ne. Neumím malovat na plátno, ale vyrývám si obrazy do paměti. Nic moc, co?

Vidím to takhle: Frida se skrývá za sloupem a prohlíží si své nepřátele. Velitel Estela něco šeptá vrchnímu strategovi Maríe del Carmen. Estela dává signál a bitva začíná. Na dvoře je asi čtyřicet dívek. Zhruba patnáct se jich shlukuje do útočného oddílu. Ostatní pokračují s plným zaujetím ve skákání přes švihadlo nebo hrají nebe, peklo, ráj. Frida vykukuje z úkrytu, přehlíží nepřátelské síly a kouše si ret.

Byla nádherné dítě. Ne jako já, vypasená a přihloup-lá. Myslím, že bych si to měla přiznat. V těch dnech byla ona hezcí, i když ne nadlouho. Byla to rozkošná holčička, s opálenou pletí, plnými, růžovými tvářičkami a nadýchanými ramínky. Bylo jí tenkrát asi šest a tmavě hnědé načechrané kudrlinky až pod uši lemovaly její

dosud jemnou a dětskou tvář. Máma ji posílala do školy s bílou mašlí ve vlasech, takže ve své ginghamové šatovce vypadala jako andílek.

Školní budova byla postavená ve španělském koloniálním stylu, s vnitřním patiem obklopeným kolonádou s arkádami. Před chvílí sprchlo, jak to na Centrální plošině v dubnu chodí, ale nyní už zase svítilo slunce a v něm se na dlaždicích patia leskly louže, které se utvořily po této náhlé a prudké přeháňce. Uprostřed školního dvorku se chichotaly dívky, skákaly do louží a snažily se kolem sebe co nejvíce stříkat.

Frida si toho nevšímalá. Plně se soustředila na Estelu a Mariú del Carmen, jež stály v čele svých posádek se založenýma rukama. Chtěly ji z úkrytu vyštípat na volné prostranství. Ale Frida na ten hon nečekala. Vzdorovitě stiskla rty – asi takhle – a vystoupila ze skryše za sloupem.

„Frido!“ zašeptala jsem. „Frido, nechoď tam!“ A skrčila jsem se do stínu.

„Mlč!“ zasyčela. „Nebud’ srágora.“ Vždycky mi říkala srágora.

Krčila jsem se za sloupem a čekala, až předstoupí před útočnou linii. Najednou jsem ucítla vlhko a kůže mezi nohama mě začala štípat. Pohnula jsem se a moč mi začala stékat po nohou do nových bílých ponožek s krajkovým lemováním. Věděla jsem, že máma bude zuřit.

Frida si stoupla před Estelu. Celá se leskla, asi od sluníčka. Rty se jí třásly, ale nohy stály pevně. Neochvějně hleděla své sokyni přímo do očí.

Estela se ušklíbla a dívky z nepřátelské brigády jako na povel začaly pět:

*iFrida, Frida
Fue servida
Al Diablo
Por comida!*

Frida, Frida
není k ničemu
jen ďáblu
k večeři!

iFrida, Frida

Escupida

De su boca

Por judía!

Ale nemá

o ni vůbec zájem,

jenom na ni pliv,

protože je žid.

To bylo strašné. Strašné! My byly katoličky. Obě dvě jsme byly u prvního přijímání, ale v této děsné škole nám dívky neustále nadávaly do Židovek. Kvůli našemu tatínkovi.

Chtěla jsem, aby se Frida otočila a šla pryč, ale ona místo toho sevřela rty, aby se jí netřásla brada. Děti, které si hrály kolem, se začaly sbíhat. V mžiku kolem ní vytvořily velký klikatý polokruh. Frida zvedla hlavu a založila si paže na hrudi. Knedlík v krku mě začal dusit. Vzlykala jsem.

Na okamžik se Fridě zachvěla brada, ale odhodlaně zamrkala a podařilo se jí potlačit slzy. Některé děti se hihňaly a ukazovaly si prstem. Na dvorku se začalo rozlévat cosi zlověstného. Frida ztěžka polkla a pak se zhluboka nadechla.

„Drž hubu!“ vrhala na Estelu slova, jako by to byly sežvýkané kuličky z papíru.

Děti začaly zpívat hlasitěji.

„Držte huby!“ zařvala znovu Frida, ale tentokrát ji přehlušil zpěv.

„*Frida, Frida!*“

„Držte huby! Drž-te hu-by!“

Zpěv pomalu utichal.

„To je ale blbá píseň!“ zařvala. „To musel vymyslet pěkný idiot!“

Některá děvčata se začala smát. Pár jich zase začalo zpívat, tentokrát o něco tišeji.

Dál jsem už skoro nic neviděla. Vyhlížela jsem od sloupu a stála na špičkách, ale byla jsem mnohem menší než dívky, které kolem Fridy udělaly bariéru, takže jsem jim neviděla přes hlavy. Ráda bych se začala prodírat da-

vem, abych si udělala lepší místo pro výhled, ale věděla jsem, že by si začaly dělat legraci z mých mokrých kamaší a ponožek, nehledě na to, že by se do mne mohly pustit jenom proto, že jsem její sestra. A tak jsem zůstala ve skryšii.

Estela a Frida stály necelého půl metru proti sobě a upřeně si hleděly do očí. Ani jedna se nepohnula. Napětí narůstalo hrozně dlouhou dobu – snad týdny, či dokonce měsíce. A pak se to konečně prolomilo. Konečně se něco pohnulo. Ostatní děti se dívaly a vyčkávaly. Bály se, ale cítily vzrušení a čekaly, že se stane něco strašného.

„Ty sem nepatříš, ty mezi nás prostě vůbec nepatříš,“ zasyčela Estela. „Nejsi jedna z nás!“

Děti sebou trhly, jako kdyby mezi ně doprostřed dvorku ze střechy spadl nějaký čert. Všechny zíraly na Fridu. Chtělo se mi Estelu zabít, ale copak jsem mohla? Zůstala jsem tedy za sloupem.

„Ale jsem,“ odvětila Frida.

„Ale nejsi, Frriido!“ Estela její jméno vyslovila s hrdelním R. „Máš moc divný jméno!“

Frida na chvíli zaváhala. Je pravda, že její jméno se psalo německy Frieda. A je pravda, že náš otec byl německý Žid maďarského původu.

Podívala se zpříma na Estelu. „Jmenuju se Magdalena Carmen Frieda Kahlo y Calderón. Tak jsem byla v kostele pokřtěna.“

„Jste přivandrovalci! Váš táta neumí pořádně španělsky. Když řekne *república* nebo *revolución*, je to, jako by chrochtalo prase!“

„Já nejsem žádný přivandrovalec. Jsem Mexičanka!“

„Mexičani jsou katolíci!“

„Jsem Mexičanka a katolička stejně jako ty! Každou neděli chodím do kostela. Chodím do kostela San Juan stejně jako ty, tak bys to mohla vědět!“

Ne že by bylo něco špatného na tom být Žid, dok-

torko. Za několik let se Frida svým židovským původem chvástala. Ale tehdy, v porevolučním Mexiku, bylo všechno cizí považováno za špatné. Vy jste Židovka, paní doktorko?

„Tvůj otec se jmenuje Wilhelm!“

„Můj otec se jmenuje Guillermo!“

„Jenže ne doopravdy, Frriido! Doopravdy se jmenuje Wilhelm!“

„Wilhelm, Wilhelm!“ prozpěvovaly děti. „Její táta je Wilhelm!“

Světlo se Fridě zachytilo ve vlasech a její temeno jako by bylo obklopené svatozáří. Vypadala v tom světle jako serafín, lehounká a prozářená. Zvedla své jemné dětské prstíky k ústům a zírala na Estelu.

„Matka povídala, že tvůj táta přitáhl s těma od Porfiria Díaze,“ prohlásila Estela. „Říkala, že cizinci naší zemi škodí, ale teď po revoluci prý budete všichni viset!“

„Tvoje máma je pitomá kurva!“

Frida upozorovala, že Estela polevila. Dívčini rodiče sympatizovali s revolucionářem Emilianem Zapatou a jeho zemědělskou reformou, ale byli to slušní lidé, žádná lůza. V tomto naleštěném buržoazním prostředí téměř nebylo možné taková slova zaslechnout. A už vůbec ne od mladé dámy, natož od šestileté. Estela zalapala po dechu. Musela jsem se smát tomu výrazu na její tváři, když Frida ta slova pronášela.

Dvorkem proběhla vlna údivu. Dívky se zasmály. „Slyšely jste, co řekla Frida?“ šeptaly. „Řekla pitomá. Řekla k...!“ Takhle se nevyjadřovali ani zemědělci. Zemědělci byli rezervovaní, distingovaní lidé. Takto mluvila jenom spodina. Frida porušila tato pravidla, a to vyžadovalo odvahu! Byla jsem na ni hrdá.

Děti přeskakovaly očima z Fridy na Estelu. Měly napjaté tváře, plné očekávání. Některé příkyvovaly a usmívaly se na Fridu. Vypadalo to, že se každou chvíli přidají na její stranu. Estela ale zcela zjevně nechtěla ztratit

vrch, z něhož díky Fridiným vulgárním slovům začínala sklouzávat.

„Tvůj otec pracoval pro Díazovu vládu. Matka povídala...“

„Tvoje máma si s těma řečma může vytříit prdel! Je tak blbá, že jí odtamtud vylejzaj pavouci!“

„FRIDO KAHLO!“

Učitelčin skřek prořízl vzduch jako blesk. Děti se rozprchly, jako když je rozpustí nějaká magnetická síla. Slečna Caballero vmžiku skočila po tom skvělém, prostotěckém dítěti – mé sestře –, chytila ji za ucho a vyvlekla z patia.

„Jak se to, prosím tě, vyjadřuješ? Copak někdy někdo slyšel, aby slušná holčička říkala taková slova? To je nechutné!“

Frida se jí vykroutila, ale učitelka ji popadla za límec zástěrky a smýkla jí nazpět.

„Podívej!“ sykla s opovržením. „Vypadáš jako boží andílek, ale mluvíš jako metař! Vyjadřuješ se, jako bys vyrostla někde v kanále, a ne v čistém domově s úctyhodnou a oddanou křesťanskou matkou. Měla by ses za sebe stydět!“

Táhla Fridu arkádami ke dveřím své třídy. Já pelášila za nimi.

Najednou se slečna Caballero otočila.

„Co ty?“ ukázala prstem připomínajícím párek na mne. „I ty jsi tady? No pochopitelně. Kde je Frida, tam jsi i ty. Jsi na ni přilepená jako její stín. Ale dávej si pozor, Cristinko. S ní jsou jenom potíže, a tebe do nich může dostat taky.“ Stála jsem tam a koukala na učitelku. Nohy se mi k sobě lepily a mokré kalhotky mě štípaly. Podrbala jsem se. Slečna Caballero mě chytila za ruku a začenicchala. Moč začínala zapáchat.

„No to snad ne. Zase?“ zakvílela. „Ty ses zase počurala, Cristino? Obě dvě jste nechutné ubožačky.“

Ano, tak nám říkala: Nechutné ubožačky.

Vzala Fridu za ucho a mě za paži a strčila nás do třídy. „A ty,“ obrátila se ke mně, „ty si sundej ty mokré kalhotky a dej mi je. Zabalím je do novin, aby ti je matčina pradlena vyprala. A pojď sem, ať tě můžu opláchnout.“

Místo abych se svlékla, schovala jsem se pod stůl. Hrábla po mně a chtěla mě chytit za sukni.

„Udělám to sama,“ zakňourala jsem. Nechtěla jsem, aby se mě dotýkala. A už vůbec jsem nechtěla, aby mě myla a sahala na mne... právě tam.

„Přestaň, prosím tě,“ vyštěkla.

Sevřela mi paži a chtěla mě vytáhnout, ale hryzla jsem ji co nejsilněji do palce a zalezla do kouta. Krátce vykřikla, ale spíš to vyjadřovalo její překvapení než bolest.

Pokoušela jsem se vyvléknout z kalhotek, aniž bych si musela vyhrnovat sukni, protože jsem nechtěla, aby slečna Caballero viděla můj zadek. Slyšela jsem, co si o ní lidi povídají, ale byla jsem moc malá na to, abych ty narážky chápala. Ale i tak jsem něco tušila, neboť vždycy ztišili hlas, když přišla řeč na ni a na to, že je nějaká divná. Některé řeči se týkaly jejího jména: *Caballero* neboli pán či džentlmen. Myslela jsem, že to je asi proto, že má tak obrovské ruce. Vypadaly, jako kdyby patřily nějakému muži.

Nevím přesně, co si o ní myslela Frida. Domnívám se, že na jednu stranu ji odpuzovala, na druhou zase přitahovala. Ráda si s ní hrála a zkoušela tím její autoritu, jak už to tak děti dělávají, ale také byla ráda v její blízkosti, aby si ji mohla prohlížet. Milovala, když jí slečna Caballero věnovala pozornost, ale Frida tehdy vůbec měla ráda, když byla středem dění.

Učitelka byla míšenka se světlou pletí, tvrdými rysy a pevnými ústy, což prozrazovalo jak její rozhodnost, tak i frustraci. Říkalo se o ní, že nosí paruku, ale protože ji nikdo z nás nikdy neviděl bez hustých černých copů okolo hlavy, nemůžeme to potvrdit. Oblečená byla vždy do černých šatů, které vypadaly jako ušité podle taneč-

ních modelů z dávno uplynulých dob. Navzdory svému tvrdému přístupu měla jemnou, měkkou a smyslnou postavu. Její ruce mi vždycky připomínaly trsy zralých banánů načervenalé odrůdy. Měla jsem pocit, že slečna Caballero by mohla být milá, kdyby chtěla. Jenže ona zřejmě nechtěla. I jako malé dítě jsem vycítila, že ji něco brzdí v tom, aby projevila lásku, kterou hluboko v sobě skrývala.

Slečna Caballero mě nakonec zahнала do kouta mezi stůl a stěnu. Popadla mě a pevně držela jednou rukou. Druhou nalila vodu do umyvadla. A pak mi vlhkou žínkou začala otírat nohy a zadek.

„No tak si trochu vyhrň tu sukni,“ nakázala mi. Bála jsem se neposlechnout. Vyhrnula jsem si šatovku a držela ji u pasu. Chtělo se mi umřít.

Frida mi mohla pomoci. Myslím, že mohla vykřiknout nebo po slečně Caballero něco hodit. Ale možná ji to ani nenapadlo, protože já jí taky nepomohla, když ji Estela s ostatními provokovala. Možná byla zticha, aby se mi pomstila. A tak tam jenom stála a dívala se, jak mi žínka jezdí po stehnech a mezi nohama, po stehnech a mezi nohama a tak pořád dokola.

„No tak,“ vyštěkla slečna Caballero, „dej nohy od sebe, ať tě můžu umýt.“ Roztáhla jsem nohy a poklesla v kolenou. Slečna Caballero mě stále utírala. A Frida jenom koukala. Jednou snad mohla tu pusu otevřít, ale ona tam jenom stála a koukala.

Když slečna Caballero skončila, vymáchala žínku a vyždímala ji.

„A teď,“ nakázala Fridě, „si kalhotky sundej ty a dej je Cristě.“

Frida se na mne pohrdavě podívala. „A proč já?“ zeptala se.

„Protože ti to povídám.“

„Aha. Ale proč bych měla jít domů bez spodního prádla já? Ona se přece počurala, ne já.“

„Ale ty jsi starší,“ zasykla slečna Caballero. Frida chvíli přemýšlela, ale logiku věci nepochopila.

„Co s tím má stáří společného?“ vystrčila bradu.

„Hodně,“ odsekla slečna Caballero.

Frida si pomaličku sundala spodní prádlo a podávala mi je. „Prcku pitomej,“ zasyčela.

„A ať se to víckrát neopakuje,“ nakázala slečna Caballero. Pomohla mi s oblékáním a pak pokračovala: „Ty si myslíš, že už jsi velká holka, Frido. Vzpomínáš si na hodinu fyziky? Jak jsem vysvětlovala, jak funguje vesmír?“

Frida sklopila oči.

Slečna Caballero pokračovala: „Zhasli jsme světla,“ pravila, „a já v jedné ruce držela svíčku a ve druhé pomeranč. Ukazovala jsem, jak se Země otáčí kolem Slunce a jak se Měsíc otáčí kolem Země. Vzpomínáš si?“

„Ano,“ odvětila Frida. Věděla, co přijde. Svěsila koutky a čekala, až ji učitelka poníží.

„Co se toho dne stalo, Frido?“

Frida neodpověděla.

„Byla jsi vzrušením celá bez sebe, že?“

Frida po ní švihla pohrdavým pohledem, ale neřekla nic.

„No tak, přece jsi na to nezapomněla, Frido?“

„Ne.“

„Ne, slečno.“

„Ne, slečno.“ Frida věděla, že ji učitelka dostala. Zrudla a rysy jí ztuhly.

„Takže co jsi udělala, Frido?“

„Počurala jsem se.“

„Správně. Počurala sis kalhotky.“ Slečna Caballero se spokojeně usmála. Vítězství patřilo jí.

I když při hodině fyziky to nebylo tak jednoznačné.

Když Estela spatřila pod Fridinou židlí loužičku, začala si prozpěvovat: *Frida se počurala! Frida se počurala!* A brzy si to zpívala celá třída: *Frida se počurala!*

Chápavá učitelka by odvedla Fridu z místnosti a v tichosti by ji opláchla. Slečna Caballero ji místo toho vytáhla dopředu a chtěla po ní, aby se před celou třídou svlékla. Ale Frida na ni byla příliš mrštná, příliš mrštná a rychlá. Slečna Caballero se ji snažila chytit za šerpu šatů, ale Frida se jí vysmekla. Přitom loktem srazila umyvadlo, které tam učitelka připravila, aby ji umyla. Umývat ji před celou třídou! Umyvadlo spadlo na podlahu. Ozval se zvuk, jako když se srazí dvě auta. Frida vyrazila ke dveřím a shazovala tabulky i obrázkové knížky. Hluk ji musel zmást, protože zavrávala a opřela se o poličku, kde byly namíchané tempery. Lahvička červené spadla, rozbila se a všechno kolem postříkala drobnými kapičkami jako od krve. Mohla pelášit do bezpečí, ale místo toho se zastavila a jako hypnotizovaná zírala na vzorce, které barva na podlaze začala utvářet. Načechrané bílé ponožky měla celé promočené a nohy pocákané.

Najednou se předklonila a ponořila své baculaté šestileté ručky do barvy.

„Necháš toho!“ vykřikla slečna Caballero, ale Frida už si rozmazávala barvu po šatech, pažích, po tváři. Dokonce i z očních víček jí kapala hustá, rudá, lepkavá kapalina. Prostě se... Jak jen to říct? Prostě se proměnila v démona. V mé pětileté fantazii jí ze rtů kapala krev a oči jí svítily, jako by byla z jiného světa. Mlžné světlo dopadající oknem ji proměnilo v cosi podivného a zlověstného.

„Okamžitě sem pojd a uklid' to,“ poručila jí slečna Caballero. Frida se ušklíbla. Zvedla ruce a propletla si prsty jako krab. Bylo to směšné. Měla jsem strach a zároveň jsem byla na Fridu tak našťavaná, že bych ji nejradši zmlátila.

Nakonec se slečna Caballero vzdala. Frida šla toho dne domů celá politá červenou barvou.

Frida slečnu Caballero tehdy shodila před celou třídou. Takže pokaždé, když byla vhodná příležitost, začala

učitelka vyprávět o tom, jak byla Frida při hodině fyziky tolik vzrušená, až se z toho počurala. Slečna Caballero ji od té chvíle vždycky chtěla ponížit, aby si připadala jako ovád na kousku trusu.

No, takže kde jsem to skončila? Jsem už tak stará, že se hrozně těžko soustředím. Aha, povídala jsem o tom, jak mě Frida vždycky chránila. Tak jsem si na sebe oblékla její suché prádlo. Frida mi podala ruku, já se jí chytila a přitulila se k ní.

Ostatní děti se shromáždily u dveří třídy a čekaly, až budou smět dál. „Zůstaňte tady,“ nakázala slečna Caballero. Urovnala si sukni a odkráčela ke dveřím. Na její příkaz začala děvčata vstupovat do místnosti a sedat si na svá místa.

„Jdeme, Cristi,“ zašeptala Frida. „Vypadneme odsud.“

Budova, postavená ve španělském stylu a zrekonstruovaná jako škola, byla dvoupatrová, ve tvaru hranatého U, s patiem uprostřed. V přízemí se nacházely dvě třídy, skladiště, kancelář a kaplička. Obytné prostory majitele školy a slečny Caballero byly ve druhém podlaží. Nebyly tu žádné chodby, všechny místnosti v přízemí měly východ na dvorek a v patře na balkon nad arkádami. Každá třída měla dvoje dveře vedoucí do patia. A tak když slečna Caballero pouštěla děti jedněmi dveřmi, Frida vystartovala ke druhým a táhla mě za sebou.

Měla jsem strach. „Nemůžeme jen tak odejít. Máma nás zabije.“

„Máma se to nedozví.“

Slečna Caballero si nás všimla a pustila se za námi, jenže nás nechytla, dostaly jsme se k nezamčené bráně a vyklouzly na ulici.

Frida i já jsme znaly každý kout i zákoutí v Coyoacán. Nevím, jestli jste tam někdy byla, paní doktorko, ale Coyoacán je malebné koloniální městečko asi hodinu jízdy na jih od Méxica. Jsou tam barokní kostely, náměstíčka, *tianguis* neboli domorodá tržiště. Hernán Cortés

tam kdysi žil, když bojoval proti Aztékům. Nyní je úplně přestavěné. A samozřejmě je tam plno turistů. Turistů, kteří se chodí dívat na náš dům. Chci říct na Fridin dům. Přicházejí proto, že tam žila Frida, a ne proto, že jsem tam žila já. Kolem města jsou stále rozlehlá pole a ranče, ale dnes už je to předměstí Méxica, toho rozlézajícího se vyhladovělého monstra. Hlavní město je uspěchané, špinavé a šílené, podobně jako všechna velkoměsta, ale Coyoacán je stále tak nějak staromódní. Má v sobě něco z maloměstské vřelosti, malebnosti, z dějin.

A tak jsme pádily po dlážděné uličce a zahrnuly na nedlážděnou cestu k Viveros de Coyoacán, velkému parku se vzrostlými stromy, mezi nimiž se vine ospalá řeka. Po uliční prodavači prodávali dřevěné hračky pomalované pestrými barvami, vydlabané tykve či ozdoby z mačkaného papíru a já požádala Fridu, aby mi koupila *balero*, takový ten balonek, se kterým jsme si hrávaly jako děti.

„To by bylo fakt perfektní,“ štěkla na mne. „To by máma opravdu nepoznala, že jsme se toulaly ulicemi, kdybychom přišly domů s *balerem*! Vážně, Cristi, ty jsi snad úplně blbá.“ To mi říkala často: „Vážně, Cristi, ty jsi snad úplně blbá.“

Frida měla jednoduchý plán. Půjdeme do parku a budeme si tam v klidu hrát, dokud nenastane čas, kdy pro nás chodí do školy naše vychovatelka Conchita. V tu dobu budeme čekat schované v malém papírnicktví naproti školní bráně, dost daleko od orlího zraku slečny Caballero a současně dostatečně blízko, abychom viděly, jak nás Conchita přichází vyzvednout. Jak ji uvidíme, rozběhneme se k ní a půjdeme domů jako obvykle. Máma vůbec nic nepozná.

Mně se to tak prosté nezdálo, ale vlekla jsem se prachem za Fridou. Prošly jsme kolem *pulquerie*, baru, kde se prodávalo *pulque*, fermentovaná mléčná šťáva z agáve. V těch dobách byly stěny baru jasně pomalované postavami z mexického folkloru, zdobil je například stateč-